

دوشنبه ۶مهرمین ۱۴۰۴- سال یازدهم- شماره ۲۴۰۹

اقتصاد دریا

شیلات

اجرای عملیات هدفمند در راستای جمع آوری دام‌های صید غیر مجاز در استان گلستان

عملیات هدفمند مستمر در راستای اجرای دستورالعمل های صادره و با هدف جمع آوری دام‌های غیر مجاز در منابع آبی استان گلستان، اجرایی شد.

به گزارش اقتصادسراسر آمد، در راستای اجرای دستورالعمل های صادره از ستاد فرماندهی یگان حفاظت منابع سازمان، پاکسازی مناطق آلوده و جمع آوری دام‌های غیر مجاز و جلوگیری از ورود صیادان غیر مجاز در حوزه استحفاظی پایسگاه های یگان حفاظت منابع شیلات گلستان در مناطق حوالی پایگاه میانقلعه، خواجه نفس، کومه یک مرکزی و گمیشان در دریا انجام شد.

طی ایسن عملیات، تعداد ۵فرند شناور غیر مجاز توقیف و ۵ نفر متهم دستگیر شدند و همچنین مقادیر قابل توجهی از جمله تعداد ۳۱۰دام استخوانی، ۱۹ شاخه لنگر بلاصاحب را کشف و جمع آوری و به پایگاه آشوراده انتقال دادند. در همین ارتباط ۵قطعه ماهی نابالغ غصروفی به صورت زنده از دام جدا و در دریا رهاسازی شدند.

پرونده متهمین و ادوات مکشوفه تشکیل و به منظور طی مراحل قانونی به مراجع رسیدگی ارسال شد.

استان خوزستان جذب ۲۰هزار میلیارد تومان سرمایه گذاری در سال جاری داشته و پیش بینی می شود، در سال آینده این رقم به ۴۵هزار میلیارد تومان افزایش یابد.

به گزارش اقتصادسراسر آمد، سید شریف موسوی در این باره گفت: استان خوزستان با امضای قراردادهای و تفاهم نامه ها در صدر سرمایه گذاری شیلات قرار دارد و با جذب ۲۰ هزار میلیارد تومان سرمایه گذاری در سال جاری پیش بینی می شود، در سال آینده این رقم به ۴۵ هزار میلیارد تومان افزایش یابد.

سید شریف موسوی با اشاره به خدمات و فعالیت های گسترده شیلات در بحث تولید، اشتغالزایی و امنیت غذایی افزود: خوزستان به عنوان دومین تولیدکننده ماهیان گرمابی کشور، سومین استان در تولیدات شیلاتی و چهارمین استان در صید از دریا سهم قابل توجهی در تأمین محصولات آبرزی و امنیت غذایی دارد.

وی خاطر نشان کرد: بخش عمده فعالیت های شیلات با حمایت بخش خصوصی انجام می شود و در زمینه تولید، تنوع گونه ای و فناوری پیشگام هستند.

مدیرکل شیلات خوزستان به مجتمع های فعال و در حال احداث در استان اشاره کرد و ادامه داد: ۱۵ پروژه شاخص و عملیاتی به ویژه در زمینه آبرزی پروری با ظرفیت تولید ۳۳۰ هزار تن در دست اجراست که بیش از ۱۳ هزار نفر اشتغال فراهم می کند.

موسوی همچنین گفت: استان خوزستان با امضای قراردادهای و تفاهم نامه های متعدد در صدر سرمایه گذاری شیلات قرار دارد و جذب ۲۰همت سرمایه گذاری تا پایان سال پیش بینی می شود، در سال آینده این رقم به ۴۵همت افزایش یابد.

وی ادامه داد: استان خوزستان در رتبه پنجم تولید میگو قرار دارد و اجرای بزرگترین مجتمع پرورش میگو و ماهیان دریایی در شهرستان هندیجان با ظرفیت تولید سالانه ۱۲۰ هزار تن تحولی بزرگی در اقتصاد و آینده صنعت آبرزی پروری رقم خواهد زد.

موسوی خاطر نشان کرد: در راستای توسعه پایدار آبرزی پروری، رشد تولیدات شیلاتی و ایجاد فرصت‌های جدید سرمایه‌گذاری، موافقت اصولی ۱۰ هزار و ۴۰۰ هکتار اراضی برای پرورش میگو صادر شده و طی چند سال آینده شاهد افزایش چشمگیر تولیدات آبرزی پروری خوزستان خواهیم بود.

به گفته موسوی، ۸۰۰ تن ماهی از مجتمع پرورش ماهیان سردابی شهدای اندیمشک برداشت خواهد شد؛ که با تکمیل زیرساختها و بهره گیری از ظرفیت های موجود جایگاه تولیدات سردابی استان رشد قابل توجهی خواهد داشت.

سید **گروه صنایع دریایی – سهیل مرتضوی** – دانش ستنی

لنج سازی و دریانوردی با توجه به ماهیت آن جزء آثار ناملموس بشری است و در سال ۲۰۱۱این دانش ستنی ثبت میراث جهانی یونسکو شد. لنج‌های ایرانی به صورت ستنی و دستی ساخته می شود و مورد استفاده ساکنان ساحل شمالی خلیج فارس جهت سفرهای دریایی، تجارت، ماهیگیری و صید مروارید قرار می گیرد. دانش

به گزارش اقتصادسراسر آمد، صنعت لنج‌سازی نه این روزها، که مدت‌هاست به گل نشسته است. در حالی که این شناورهای بزرگ چوبی هم در اقتصاد مناطق جنوبی کشور و هم در حوزه گردشگری ظرفیت‌های زیادی دارند، اما به نظر می‌رسد که مورد بی‌توجهی قرار گرفته‌اند. خارج کردن لنج‌های ستنی از مدار فعالیت، در شرایطی به تصویب هیئت وزیران رسیده است که برخی گزارش‌ها حاکی از آن است که در پرونده ثبت جهانی دانش ستنی لنج‌سازی و دریانوردی، بارها روی کلمه خلیج فارس تأکید شده است.

در طول تاریخ، مردمان ایران به وسیله لنج‌ها، با جهان ارتباط داشتند و جهان نیز از این طریق، با فرهنگ ایرانی آشنا می‌شد. این شناورهای چوبی که با نام خُجازه‌هم شناخته می‌شوند، جهت مسافرتی‌ری و باربری ساخته و در سفرهای دریایی، تجاری، ماهیگیری و غواصی مروارید مورد استفاده قرار می‌گیرند. مسیر عبور این لنج‌ها معمولاً کشورهای حاشیه خلیج فارس و بنادر بیشتر کارگاه‌های ساخت لنج‌های چوبی و هندوستان است. در حال بیشتر کارگاه‌های ساخت لنج‌های چوبی در استان‌های بوشهر، هرمزگان، سیستان و بلوچستان، خوزستان و جزیره قشم واقع شده‌اند. از طرف دیگر متأسفانه در سال‌های اخیر، دانش لنج‌سازی از فروغ افتاده است و بسیاری از افراد، لنج‌های فابریک‌لامی را جایگزین لنج‌های چوبی و ستنی گذشته کرده‌اند.

در طول ۱۳ سالی که «مهارت‌های سستنی لنج‌سازی و دریانوردی ایرانی در خلیج فارس» در یونسکو ثبت شده است، روند انقراض این میراث ناملموس ایرانی نه تنها متوقف و یا حتی کند نشده، که جایگزینی لنج‌های فابریک‌گلاس، انقراض نسل استادکاران ایرانی و کاهش کارگاه‌های لنج‌سازی، استفاده از نیروی کار ارزان و پاکستانی و به واسطه آن، رواج و جایگزینی دانش لنج‌سازی پاکستانی‌ها، مهارت لنج‌سازی ایران را در تهدید بیشتری قرار داده است. در پارهای مواقع، حتی وجود مصوبه‌هایی مثل محدودیت تردد و سسوخ لنج‌های چوبی و ستنی در دریا، حیات این میراث باستانی ایران را به

چالش کشیده است.

براساس آثار و شواهد به دست آمده از بندرگاه های تاریخی ایران در سواحل خلیج فارس مشخص شده است که ایرانیان دست کم از زمان ایلامیان از سسواحل خلیج فارس بهره گیری های مختلف داشته اند. هنوز هم در بسیاری از شهرهای استان بوشهر و هرمزگان صنعت ستنی لنج سازی، تجارت و دریانوردی با لنج برقرار است و لنج سازان (گلاخان)، دانش این صنعت را نسل به نسل در خانواده ها

یا پدر به پسر منتقل کرده اند.

در همین حال مهر در گزارشی نوشته است که؛ «دانش ساخت لنج و دریانوردی با لنج در خلیج فارس» عنوان پرونده‌ای است که ایران به کمیته میراث ناملموس یونسکو ارائه داد تا بتواند به جهانیان اعلام کند که ایرانی‌ها چقدر در حوزه دریانوردی در خلیج فارس دانش و مهارت دارند و لنج سازی یکی از سنت‌های قدیمی آنهاست که برای گذشتن از اقیانوس ها آن را با دست ساخته و به آب می انداخته‌اند و برایش آئین ها و آدابی داشته‌اند. اما آنچه که در این پرونده اهمیت داشت، تأکید بر کلمه خلیج فارس بود. کشورهای مختلفی هنگامی که این پرونده ثبت شد به ایران تبریک گفتند و بارها و بارها نام خلیج فارس به بهانه لنج سازی بیان شد. هر کشوری که می خواست درباره این پرونده صحبت کند باید از این نام استفاده می کرد. اما این پرونده که با چنین سیاستی بار دیگر بر حقانیت خلیج فارس صحه گذاشت و به ثبت جهانی رسید در معرض خطر قرار گرفت. چون مدت زیادی از ثبت جهانی آن نگذشته بود که برخی دولتمردان در هیأت وزیران مصوبه‌ای برای نابودی لنج‌ها دادند. دانش لنج سازی که زمانی در سال ۹۰به عنوان میراث در خطر یونسکو ثبت شد و در سال ۹۹ارائه گزارشی درباره احیای این دانش آن را از فهرست در خطر بیرون آوردند با یک خطر جدی تر رو به روشد. طبق مصوبه‌ای که ۲۴ آذر ۹۹به تصویب هیئت وزیران رسید، قرار شد در پنج سال تمام شناورهای چوبی و فابریک‌گلاس از بین بروند و با کشتی های آهنی جایگزین شوند. سازمان بنادر و دریانوردی پیشنهاد کرده بود که لنج‌های ستنی چوبی و فابریک‌گلاس باری با ظرفیت کمتر از ۵۰۰ تن در مدت ۵سال امجا به جای آن لنج‌های فلزی جایگزین شوند. این مصوبه در هیأت دولت تصویب شد. خبرنگار مهر این موضوع و رارسانه‌ای کرد و افراد مختلفی نسبت به آن واکنش نشان دادند و خواستار لغو این مصوبه شدند.اما آنچه غیر از امحای قایق‌ها و دانش ساخت آنها در این مصوبه مهم بود، بی اهمیت نشان دادن به کلمه‌ای

«سراسر آمد» از کم توجهی به یک میراث ناملموس جهانی گزارش می‌دهد؛

به دانش بومی لنج‌سازی ایران بی‌توجهیم

«لنج سازی» هویت مردمان سرزمین خلیج فارس است

نشستی که پیرامون موضوع چالش‌ها و رسالت‌های خبرنگاران حوزه میراث فرهنگی در مرکز میراث ناملموس برگزار شد به این موضوع پرداخت و گفت: یکی از چالش‌های ما در یونسکو همین مصوبه بوده است. پرونده لنج سازی به اندازه کافی و به تنهایی مهم است اما آنچه در این پرونده مهمتر از عنصر بود، محتوایی است که در این پرونده‌ها وجود دارد و در این پرونده هم بارها بر نام خلیج فارس تأکید شد. این پرونده که فقط درباره لنج نبود بلکه از هویت ملی میهنی ما دفاع می‌کرد. وی گفت: رسانه ابزار خوبی برای اصلاح و افزایش سواد است. نوع نگاه ما به لنج موجب شد تا مصوبه‌ای از هیأت دولت گرفته شود که خوب نبود و ما چهار سال است که برای آن می‌جنگیم تا اصلاح شود. برای خیلی از افراد در هیأت وزیران این موضوع در اولویت نیست. در حالی که محتوای پرونده مهم بوده است. باید نهادهایی از جمله آموزش و پرورش خود را مکلف به افزایش آگاهی عمومی و سواد اجتماعی بدانند. در حال حاضر بیشتر کارگاه‌های ساخت لنج در استان‌های بوشهر، هرمزگان، سیستان و بلوچستان و خوزستان قرار دارد؛ بندر گوران، بندر لافت در جزیره قشم و بندر کنگ، بندر پُهل و جاسک در استان هرمزگان و گناوه و چابهار از مهم‌ترین مکان‌های ساخت لنج در کشورمان شمرده می‌شوند. از طرف دیگر در پرونده «دانش ساخت و دریانوردی با لنج‌سازی ستنی در حوزه خلیج فارس» تمامی آیین‌ها، مراسم، آوازاها و توأها، گویش‌های محلی، اعیاد، فنون سستنی دریانوردی، صیادی و لنج‌سازی در محدوده استان‌های هرمزگان، بوشهر، خوزستان و جزایر مسکونی خلیج فارس مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین در این پرونده؛ دانش ستنی مهندسی لنج، مسیریابی، شناخت اقلیم، شناخت حالات دریا و منابع دریا تعریف شده است.

ریشه دانش ستنی لنج‌سازی و دریانوردی در خلیج فارس

دانش‌های ستنی مرتبط با دریانوردی و لنج‌سازی چوبی شامل ادبیات شفاهی، برگزاری جشن‌ها، تکنیک‌های دریانوری و جهت‌یابی، اصطلاحات و پیش‌بینی وضع هوامی‌باشد که نسل به نسل به ساکنان حوزه خلیج فارس منتقل شده است. دانش جهت‌یابی و هدایت لنج به صورت ستنی از پدر به پسر منتقل شده است، به صورتی که دریانوردان ایرانی از طریق جایگاه خورشید، ماه و ستاره‌ها مکان‌یابی می‌کنند. همچنین آنها از زمان‌های گذشته‌ها با استفاده از فرمول‌های مخصوص می‌توانستند طول، عرض جغرافیایی و عمق آب را نیز محاسبه کنند. علاوه بر این دریانوردان با استفاده از انواع باد، که هر یک نام ویژه خود را دارد می‌توانند رنگ آب، ارتفاع امواج و وضعیت آب و هسورایش پیش‌بینی کنند. ملوانان هنگام کار کردن آهنگ‌های شخصی می‌خوانند که موسیقی و ریتم خاص خود را دارد و یک جزء جدانشدنی از دریانوردی در خلیج فارس و ادبیات شفاهی ساکنان منطقه محسوب می‌شود.

بود که بارها دولتمردان ایرانی با کشورهای عربی بر سر آن بحث دارند. این پرونده یکی از پرونده‌های جهانی است که خلیج فارس در آن بسیار زیاد دیده می‌شود و کشورها اگر بخواهند درباره آن صحبت کنند باید از این نام بهره بگیرند اما با در خطر قرار دادن این پرونده و از بین رفتن قایق‌هایی که باقی مانده این میراث هستند، عملاً این پرونده هم از فهرست یونسکو خارج می‌شد.

اهمیت لنج سازی برای هویت مردم خلیج فارس

لنج سازی از جمله مشاغل است که متناسب با شرایط جغرافیایی، آب و هوایی و نیاز مردم جنوب ایران پدید آمده، و نقش و اهمیت بسزایی در معیشت و فرهنگ مردم حاشیه خلیج فارس دارد. بنابراین لنج داری حرفه‌ای ستنی است که به وجود آورنده زنجیره‌ای از شغل ها، فعالیت‌ها و منبع درآمدی برای این مردم است. از طرفی دیگر لنج سازی و لنج داری و کار بر روی لنج به طور ستنی در شهرهای ساحلی در زندگی مردم و فرهنگ آنها رسوخ یافته است و به مرور زمان لنج بخشی از فرهنگ و سبنت این منطقه شده است. برخی مطالعات و پژوهش‌های صورت گرفته در این حوزه، نشان می‌دهد که جایگاه لنج سازی در زندگی مردم جنوب کشور، لنج را از یک وسیله صرف برای امرار معاش خارج و به آن یک اعتبار ارزشی و اعتقادی می‌دهد، که سبب شکل گیری فرهنگی سرشار از باورها، اعتقادات و آداب و رسوم مردم حاشیه خلیج فارس شده است. لنج سازی در طول تاریخ مانند اکثر حرفه‌ها و هنرهای کهن، نسل به نسل و از پدر به پسر منتقل شده است. لنج‌ها به طور سستنی با استفاده از دست و چوب ساخته می‌شوند. لنج‌ها را ذهنی و بدون نقشه می‌سازند و نقشه اولیه را لنج سازان از پدرانشان، و پدرانشان از پیشینیان خود آموخته اند. به‌طورکلی می‌توان گفت هر آنچه در این هنر و صنعت هست به شکل تجربی انتقال یافته است. جنس لنج‌های قدیمی از چوب –های جنگلی مقاوم به رطوبت، تنه درختان محلی مانند کرت، کهور، کنار، تنه درختان غیر محلی مانند توت و چنار و همچنین یک نوع چوب مرغوب هندی به نام “سای” که برای بدنه کشتی استفاده می‌شود، بوده است.

دریانوردان ایرانی این لنج‌ها را با توجه به موقعیت خورشید، ماه ستاره و با استفاده از فرمولی خاص برای محاسبه عرض و طول جغرافیایی و همچنین عمق آب و پیش‌بینی‌های آب و هواشناسی می‌سازند. از طرف دیگر در سال‌های اخیر، کشورهای دیگری مانند پاکستان و هند به تولیدکنندگان بزرگ لنج‌های چوبی تبدیل شده‌اند. در حالی که لنج‌سازان ایرانی با مشکلات اقتصادی دست و پنجه نرم می‌کنند، این کشورها توانستند سهم بیشتری از بازار را به خود اختصاص دهند.

اهمیت میراث ناملموس لنج سازی

در این میان سعید ایزدی مدیرکل در ثبت آثار تاریخی ایران در

دریچه

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در بندرعباس:

دریابستری راهبردی برای تمدن‌سازی فرهنگی

ایران است

سید وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، با تأکید بر نقش راهبردی دریا در آینده کشور، هرمزگان را نمایه‌ای روشن از «ایران بزرگ» دانست و گفت: دریا امروز با رویکرد توسعه پایدار، ظرفیتی مهم برای پیشرفت فرهنگی و تمدن‌سازی ایران به شمار می‌رود.

به گزارش اقتصادسراسر آمد، سید عباس صالحی در آیین افتتاحیه نمایشگاه تخصصی صنایع دریایی بندرعباس، که با حضور محمد آشوری تازیانی استاندار هرمزگان، فرشاد مقیمی معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت و جمعی از مسئولان ملی و استانی برگزار شد، با اشاره به جایگاه راهبردی دریا در تحولات تاریخی اظهار کرد: دریا در طول تاریخ سه مرحله مهم را پشت سر گذاشته است.

وی افزود: در مرحله نخست، دریا به‌عنوان معبر و مسیر عبور مورد توجه قرار داشت، در مرحله دوم نگاه ژئوپلیتیکی بر آن حاکم شد و امروز با رویکرد توسعه پایدار، دریا نقشی راهبردی و تعیین‌کننده در آینده کشور ایفا می‌کند. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با تأکید بر موهبت‌ها و فرصت‌های دریا تصریح کرد: دریا گنجینه‌ای بی‌بدیل است که ایران عزیز می‌تواند با رویکردی هوشمندانه و آینده‌نگرانه، بهره‌برداری مناسبی از آن داشته باشد. صالحی همچنین با یادآوری پیشینه تاریخی ایران در عرصه دریانوردی اضافه کرد: در روزگاران گذشته، زبان فارسی زبان دوم ملاحان بود و فرهنگ ایرانی از مسیر دریاها به سرزمین‌های مختلف نفوذ می‌یافت؛ میراثی ارزشمند که امروز می‌تواند ال‌هام‌بخش بازآفرینی نقش تمدنی ایران در عرصه‌های دریایی جهان باشد.

وی در پایان با تأکید بر اهمیت توسعه فرهنگی مبتنی بر ظرفیت دریا خاطر نشان کرد: در سانه تنها یک پهنه جغرافیایی، بلکه بستری مؤثر برای پیشبرد فرهنگ و تمدن است و با برنامه‌ریزی صحیح باید از این امکان در مسیر تمدن‌سازی بهره گرفت. فرشاد مقیمی، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت، در حاشیه برگزاری نمایشگاه اقتصاد دریامحور با اشاره به ظرفیت‌های گسترده اقتصاد مبتنی بر دریا گفت: «صنعت کشور به‌عنوان پیشران توسعه، نقش خدمت‌گزار اقتصاد دریامحور را ایفا می‌کند.

مقیمی درباره جایگاه صنعت در این حوزه افزود: نقش آفرینی صنعتی از حوزه صید و صیادی و صنایع وابسته به آن آغاز شده و تا بخش‌های مهمی همچون تجارت دریایی، ساخت و تعمیر شناورها، گردشگری دریایی و حوزه حیاتی انرژی گسترش می‌یابد؛ جایی که بخش قابل توجهی از منابع ملی از ظرفیت‌های فراساحلی تأمین می‌شود.

وی هدف از برگزاری این رویداد را معرفی ظرفیت‌های پنهان و آشکار دریا در عرصه توسعه ملی برشمرد و تصریح کرد: صنعت کشور به‌عنوان بازوی قدرتمند توسعه، نقشی اساسی در حمایت و شکوفایی اقتصاد دریامحور ایفا می‌کند.